

lui Ferenc újra megpróbálkozott a színigazgatással, de még abban az évben kénytelen volt a színházat Láng Boldizsárnak átengedni. Ez a sűrű igazgatóváltozás arra kényszerítette a színházi ügyek élén álló választmányt, hogy ne egy, hanem három évre adja bérbe a színházat s hogy évenként 2000 forint szubvenciót adjon az igazgatónak. Ugyanekkor — 1856-ban gróf Mikó Imre választmányi elnök indítványára elhatározta a választmány egy színházi alaptőke létesítését. (Az adakozók névsorát gr. Mikó Imre nyitotta meg 5000 frt adományával). A gyűjtőíveken 40.000 forint gyűlt össze. Ehhez az összeghez csatolták 1865-ben a 81.590 forintnyi „felkelési alap”-ot és így az el nem költhető alaptőke 121.590 forintba emelkedett. Ez az összeg nem volt ugyan arra elegendő, hogy a választmány házi kezelésbe vegye a színházat, de a bérlő igazgatónak minden esetre nagyobb szubvenciót eredményezett s így a színház művészi fejlődését mégis előmozdította. A következő évben ismét gyarapodott az alaptőke, amennyiben Ujfalvy Sándor 1866-ban a színháznak hagyományozta az akkori viszonyok szerint kb. 36.000 forint értékű szakatúrai birtokát. A gyarapodás 1870 nov. 18-án ismét fokozódott, amennyiben ekkor elrendelte a király, hogy az udvartartási javadalomból a királyné ajánléka képpen évente 15.000 forint utalandó ki a kolozsvári Nemzeti Színháznak. Az első szubvenciósz igazgató Havi Mihály volt (L. o.), de őt a bukaresti vendégszereplése (ahova túlszervezett opera társulatot vitt) anyagilag úgy kimerítette, hogy 1861 január 1-től a választmány kénytelen volt a színházat Follinus János-nak három esztendőre kiadni. Follinus kiváló színházeMBER volt. Ő évi működése alatt sok kiváló előadást produkált. Tagjai sorában 1865-ben először tűnik fel a kolozsvári színlapokon E. Kovács Gyula neve. Follinus utóda (1866—79-ig) Fehérváry Antal volt, aki szintén művészi színvonalon tudta tartani a színházat. Az ő igazgatósága alatt — 1871 március 11-én — ünnepelték meg a kolozsvári Nemzeti Színház fennállásának 50-ik évfordulóját. A következő évben báró Huszár Sándor intendáns vezetése alatt a kolozsvári színházat „házi kezelés”-ben igazgatták. Művezető ugyanakkor E. Kovács Gyula lett s rajta kívül Szent-

györgyi István, Halmi Ferenc, Mátrai B. Béla, Szilágyi Béla, Krasznay Mihály, Egressy Ákos stb. stb. voltak erősségei a társulatnak. Innen szerződötték ebben az esztendőben Jászai Marit, a magyar tragédia-játszás nagyasszonyát Pestre a Nemzeti Színházhoz. A házi kezdés korszaka nem végződött kellő anyagi eredménnyel, ennek következtében b. Huszár Sándor lemondott. A választmány erre — 1873-ban Lugosi Józsefet és László Józsefet, a pesti Nemzeti Színház kítűnő nyugalmazott művészt tette melléje intendánsnak; a hármast intendatúra a takarékoság elvét írta zászlójára s alaposan megapasztotta a személyzet számát. Ennek azonban az lett szomorú következménye, hogy a közönség az olcsóbb s egyben gyengébb társulat előadásait nem igen látogatta. A nehéz helyzetből 1874-ben Korbuly Bogdán intendáns mentette ki a színházat, még pedig nemes áldozatkészséggel. Működése első évében a maga költségén nyári színházat épített a sétatéren, hogy egy-két hónappal megrövidítse a kolozsvári színészek nyári vándorlásait. Korbuly Bogdán 4 év alatt 54,669 frt. 78 krajcárt költött a sajátjából. Pedig ekkor már 20.000 forint szubvenciója volt a kolozsvári színháznak. Később (1880-ban) ez az összeg évi 30.000 forintba emelkedett, de még így sem volt elég arra, hogy a színház anyagilag is felvirágozzék. Ez magyarázza a sűrű intendánsváltozást. 1878—79-ben gróf Eszterházy Kálmán, Korbuly Bogdán, és Ferenczy Miklós, 1880—81-ben gróf Eszterházy Kálmán, Korbuly Bogdán és báró Kemény Endre, 1882-ben Páll Sándor, Korbuly és dr. Szász Béla, 1884—85-ben pedig gróf Eszterházy Kálmán állott a színház élén, míg a művezetést ezalatt E. Kovács Gyula, majd Mátrai Béla, néha Fehérváry Antal, vagy Benedek József vezette. Ez években Szacsavay Imre, Gabányi Árpád, Makó Lajos, Mihályfi Károly Molnár György (művezető is), Bokody Antal, Gyenes László, Somló Sándor, Ditrói, Ditróiné, Pálmay Ilka, Baloghné, Krasznayné stb. stb. voltak a társulat tagjai. A kolozsvári színészek 1876-tól kezdve nyarankint a nagyvárad szinkörben játszottak, 1881-ben pedig Balogh György és Ozorai Adolf kolozsvári mecénások költségein Bécs városát is megjárták, ahol a Ring színház színpadán 27 előadást tartottak s kítűnő